

Εξεταστέα ύλη
Ιοντική ισορροπία
Οργανική μέχρι και οξειδοαναγωγή

Μάθημα: Χημεία
Τάξη: Γ' Λυκείου
Κατεύθυνση: Θετική

Όνοματεπώνυμο:.....

Ζήτημα 1:...../25

Ημερομηνία:.....

Ζήτημα 2:...../25

Διάρκεια: 3hr

Ζήτημα 3:...../25

Ζήτημα 4:...../25

Βαθμός:.....

Επιμέλεια: Δρ. Ιωάννης Σ. Καλαμαράς, Διδάκτωρ Χημικός

ΖΗΤΗΜΑ 1

A) Επιλέξτε τη σωστή απάντηση σε καθεμία από τις επόμενες ερωτήσεις (α – ε) .

α) Ποια από τις επόμενες ενώσεις έχει στο μόριο της 9 σ δεσμούς και 2 π δεσμούς;

i) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{C}\equiv\text{CH}$ ii) $\text{CH}_2=\text{CHCH}_2\text{CH}=\text{O}$

iii) $\text{CH}_3\text{CH}=\text{CHCH}_3$ iv) $\text{CH}_3\text{C}\equiv\text{CCH}_2\text{CH}_3$

β) Σε ποιο από τα παρακάτω μόρια δεν περιέχονται sp υβριδικά τροχιακά;

i) προπαδιένιο   ii) HCN   iii) CH_3COOH iv) 1 -βουτίνιο

γ) Υδατικό διάλυμα HClO_4 10^{-8}M στους 25°C έχει pH:

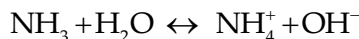
i) 1   ii) 8   iii) 7,3   iv) 6,98

δ) Σε υδατικό διάλυμα CH_3COOH προσθέτουμε στερεό HNO_3 χωρίς μεταβολή του όγκου.

Ποιο από τα παρακάτω μεγέθη αυξάνεται;

i) $K_a_{\text{CH}_3\text{COOH}}$ ii) pH   iii) $[\text{CH}_3\text{COO}^-]$ iv) $[\text{H}_3\text{O}^+]$

ε) Για τη χημική εξίσωση:

ανάμεσα στη σταθερά χημικής ισορροπίας K_c και τη σταθερά ιοντισμού K_b της NH_3 ισχύει:

α) $K_b = K_c$

β) $K_b = K_c \cdot 18$

γ) $K_b = K_c \cdot 55,5$

δ) $K_c = K_b \cdot [\text{H}_2\text{O}]$

Μονάδες 2x5 = 10

B) Να αιτιολογήσετε ποιες από τις επόμενες προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες

i) Το καθαρό νερό στους 15° C έχει μικρότερο pH από διάλυμα KNO_3 στους 25°C

ii) Η συζυγής βάση του ανιόντος H_2PO_4^- είναι το PO_4^{3-}

iii) Με την προσθήκη νερού σε διάλυμα HNO_2 τα mol των ιόντων H_3O^+ αυξάνονται ενώ η συγκέντρωση των ιόντων $[\text{NO}_2^-]$ ελαττώνεται

iv) Κατά την επίδραση Cl_2 στο προπένιο, το προπένιο οξειδώνεται

v) Στον πολυμερισμό του προπυλενίου παρατηρείται διάσπαση του π δεσμού του προπυλενίου

vi) Σε ρυθμιστικό διάλυμα CH_3COOH 0,1M/ CH_3COONa 0,1M προσθέτουμε νερό οπότε προκύπτει νέο ρυθμιστικό διάλυμα με την ίδια ρυθμιστική ικανότητα

vii) Υδατικό διάλυμα NH_4F στους 25°C έχει $\text{pH} > 7$. Δίνεται $K_b(\text{NH}_3) = 10^{-5}$, $K_a(\text{HF}) = 10^{-4}$

viii) Το pH ενός υδατικού διαλύματος CaA_2 βρέθηκε ότι είναι ίσο με 8,5 στους 25°C. Άρα το HA είναι ασθενές οξύ

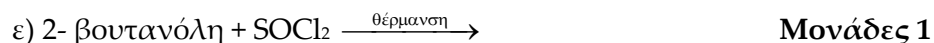
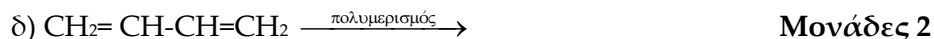
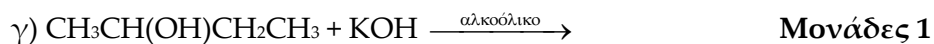
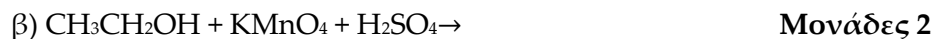
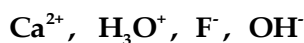
ix) Αν ένας δείκτης HA έχει σταθερά ιοντισμού $K_a = 10^{-6}$ και προσθέσουμε 2 σταγόνες από τον δείκτη HA σε διάλυμα HCl 10^{-4}M τότε ισχύει για τις 2 συζυγές μορφές του δείκτη

$$\frac{[\text{HA}]}{[\text{A}^-]} = 100$$

x) Η βασική υδρόλυση των εστέρων έχει μικρότερη απόδοση από την όξινη υδρόλυση των εστέρων.

Να αιτιολογήσετε όλες τις απαντήσεις σας

Μονάδες 1x10 = 10

ΖΗΤΗΜΑ 2**A]** Να συμπληρωθούν οι αντιδράσεις:**B]** Κατά τη διάλυση ενός ηλεκτρολύτη στο νερό στους 25°C προκύπτει διάλυμα 0,05M στο οποίο βρέθηκαν τα επόμενα ιόντα:

α) Ποιος είναι ο ηλεκτρολύτης που διαλύθηκε στο νερό;

β) Να γράψετε τις χημικές εξισώσεις των αντιδράσεων που πραγματοποιούνται στο διάλυμα και να εξηγήσετε αν το διάλυμα είναι όξινο, ουδέτερο ή βασικό.

γ) Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος. Δίνεται για το HF: $K_a = 10^{-5}$ **Μονάδες 2 +2+4 = 8****Γ)** Υδατικό διάλυμα CH_3NH_2 ογκομετρείται με πρότυπο διάλυμα HCl σε θερμοκρασία 25°C.

α) Η ογκομέτρηση αυτή χαρακτηρίζεται ως οξυμετρία ή αλκαλιμετρία;

β) Να εξηγήσετε αν το pH που προκύπτει στο ισοδύναμο σημείο της ογκομέτρησης είναι όξινο ουδέτερο ή βασικό.

γ) Ποιος από τους δείκτες ερυθρό του μεθυλίου ($pK_a = 5$) και φαινολοφθαλείνη ($pK_a = 9.5$) είναι κατάλληλος για τον προσδιορισμό του ισοδύναμου σημείου της ογκομέτρησης;Δίνεται ότι με τη προσθήκη στερεού ή αερίου δεν μεταβάλλεται ο όγκος του διαλύματος. Η θερμοκρασία είναι σταθερή και για την NH_3 ισχύει $\alpha < 0,1$ **Μονάδες 2 +3+2 =7**

ΖΗΤΗΜΑ 3

α) Αλκυλαλοχλωρίδιο **A** (RCl) με επίδραση υδατικού διαλύματος KOH δίνει την οργανική ένωση **B** η οποία οξειδώνεται με επίδραση $K_2Cr_2O_7$ παρουσία H_2SO_4 δίνοντας την καρβονυλική ένωση **C₃H₆O** (**Γ**). Η καρβονυλική ένωση **Γ** με επίδραση αντιδραστήριου Fehling δίνει την ένωση **Δ**, ενώ με HCN παράγει την **Ε** η οποία παρουσία νερού σε όξινο περιβάλλον δίνει την **Ζ**. Στην **A** προστίθεται μεταλλικό Mg σε άνυδρο αιθέρα και παράγεται η **Θ**. Η **Θ** αντιδρά με την φορμαλδεύδη και στη συνέχεια με υδρόλυση του προϊόντος παράγεται η **Κ**. Η **Κ** αντιδρά με όξινο διάλυμα $KMnO_4$ και παράγεται η οργανική ένωση **Λ**.

Να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων **A, B, Γ, Δ, E, Z, Θ, K, Λ**

β) Με ποια αναλογία όγκων πρέπει να αναμιξουμε υδατικό διάλυμα της οργανικής ένωσης **Λ** συγκέντρωσης 0,1M με υδατικό διάλυμα NaOH 0,2M ώστε να προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα με pH = 5. Δίνεται για την ένωση **Λ** $K_a(\Lambda) = 10^{-5}$, $K_w = 10^{-14}$ και τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.

Μονάδες 18+7=25

ΖΗΤΗΜΑ 4

Διάλυμα Δ_1 ασθενούς μονοπρωτικού οξέος HA συγκέντρωσης C M έχει βαθμό ιοντισμού $\alpha = 0,01$ και pH = 3.

α) Να υπολογίσετε την συγκέντρωση του οξέος HA στο Δ_1 και τη σταθερά ιοντισμού του K_a .

β) Σε 200ml του διαλύματος Δ_1 προσθέτουμε ποσότητα οξέος HA, χωρίς μεταβολή του όγκου, οπότε το pH του διαλύματος μεταβάλλεται κατά μισή μονάδα. Να υπολογίσετε τον αριθμό moles του οξέος HA που προστέθηκε.

γ) Σε 500ml του διαλύματος Δ_1 διαλύεται αέριο HCl, χωρίς μεταβολή του όγκου, οπότε προκύπτει διάλυμα Δ_2 με pH = 1. Να υπολογίσετε τον αριθμό των mol του HCl που προσθέσαμε και τον βαθμό ιοντισμού του οξέος HA στο διάλυμα Δ_2 .

δ) Στο διάλυμα Δ_2 διαλύονται χωρίς μεταβολή του όγκου 0,05 mol $Ca(OH)_2$ οπότε προκύπτει διάλυμα Δ_3 . Να υπολογίσετε στο Δ_3 το pH του διαλύματος και τις συγκεντρώσεις όλων των ιόντων.

Δίνονται όλα τα διαλύματα είναι στους $25^\circ C$, $K_w = 10^{-14}$.

Τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.

Μονάδες 4+4+8+9 =25

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ